

Larruazalpeko administrazioa

12. gaia

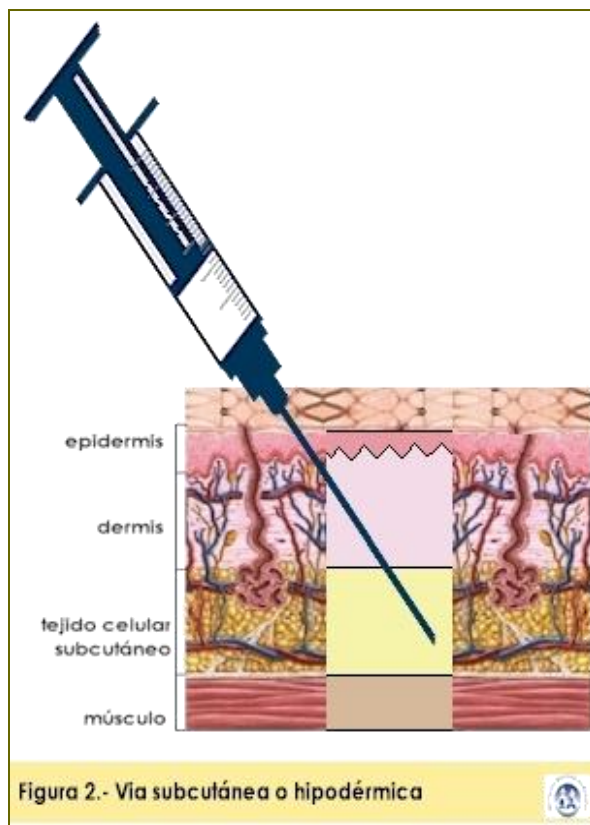
Edukien indizea

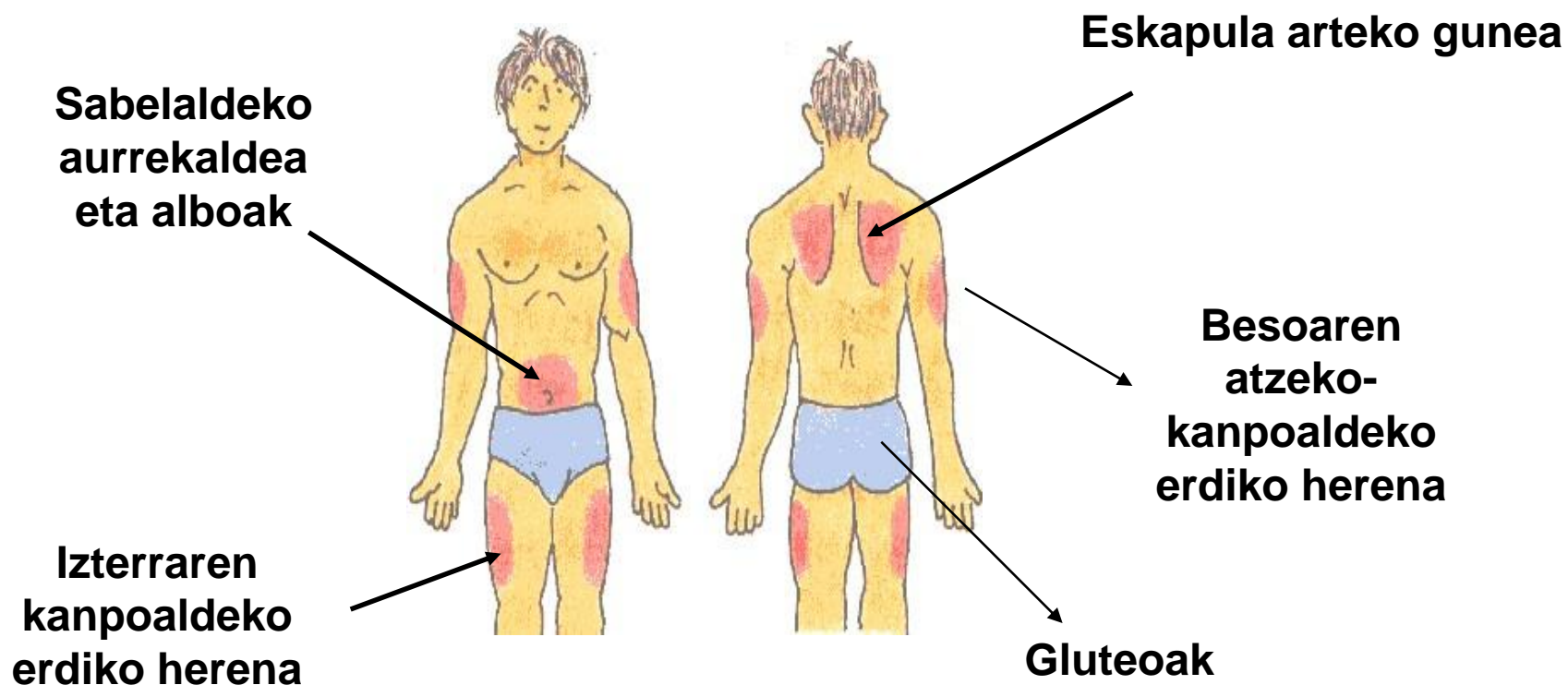
- Administrazio tokia
- Ezaugarriak eta administrazio moduak
- Larruazalpeko xurgapenaren mekanismoak
- Forma farmazeutikoak
- Larruazalpeko dispozizioan eragina duten faktoreak
- Indikazioak
- Kontraindikazioak
- Arazoak
- Larruazalpetik administratutako farmakoak: heparinak, intsulinak
- Larruazalpeko administrazioa zaintza aringarrietan

Administrazio tokia

- Ehun konektibo laxo eta adiposoa (biguna eta laminatua)
- Kolageno zuntzak azido hialuronikorekin lotuak (barreiadura)

Administrazio tokia

Ezaugarriak

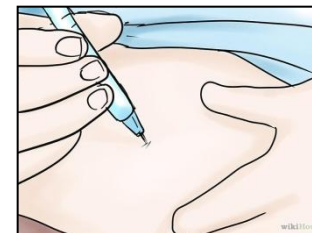
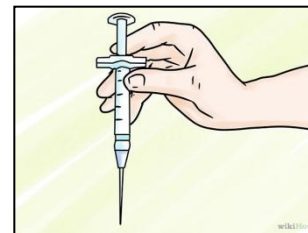
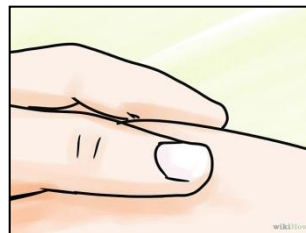
- ❑ Autoadministrazioa
- ❑ Azalean asaldurarik gabeko zonak (gogortasuna, hantura, orbainak)
- ❑ 45° angelua, alde zuzeneko kargatutako xiringak izan ezik (90°)
- ❑ Administrazio zona txandakatu
- ❑ Heparina: Sabelaldeko aurre- eta atzealdeko alboetan beti zilborraren azpitik eta administrazio bakoitzean alboa aldatuz
- ❑ Perfusio jarraitua ahalbidetzen du.

Enfermera de Prácticas blogean argitaratua "Creative Commons Reconocimiento 3.0 Unported" lizentziarekin.
<http://enfermeradepRACTICAS.blogspot.com.es/2011/11/via-subcutanea.html>

Administrazioa

- ❑ Orratza babesten duen zorroa kendu
- ❑ Aldez aurretik kargatutako xiringak erabiltzeko prest daude (ez da beharrezkoa xiringan dagoen likidoa purgatzea)
- ❑ Administrazio tokia txandakatu
- ❑ Alkoholarekin edo beste desinfektatzaile batekin administrazio zona desinfektatu. Administrazio zonan azaleko tolestura bat egin
- ❑ Azaleko tolestura mantenduz, xiringa perpendikularki jarri (aldez aurretik kargatutako xiringa) eta orratza erabat sartu
- ❑ Xiringaren edukia pixkanaka sartu, enboloa poliki sakatuz farmakoaren xurgapen errazteko. Azaleko tolestura injekzioa amaitu arte eta orratza atera arte mantendu
- ❑ Injekzioa amaitutakoak ez igurtzi

Msolano, Allie Gonzalez, Team ES-Pe. Wiki-How-n argitaratua "Creative Commons" lizentziarekin. <http://es.wikihow.com/aplicar-una-inyecci%C3%B3n-subcut%C3%A1nea>

Xurgapen mekanismoak

□ Odol kapilarretatik

■ PM<20000

- Barreiadura pasiboa
- Garraio parazelularra (maiztasun gutxikoa)
- Garraiatzaileak
- Endozitosia

■ Sustantzia lipodisolbagarriak

- Xurgapen abiadura banatze koefizientearekiko zuzenki proportzionala

■ Sustantzia hidrodisolbagarriak

- Xurgapen abiadura tamainarekiko alderantziz proportzionala

□ Kapilar linfatikoetatik

■ PM>20000

Forma farmazeutikoak

- Disoluzioen edo esekiduren injekzioa (0,5-2 mL)
  - Disoluzioak (gehien erabiliak)
    - Garraiatzaileak:
      - Hidrodisolbagarriak (gehien erabiliak)
        - Barreiadura azkarra
      - Oliotsuak (noduluak, gomendagarriak ez)
        - Landare olioak erabiltzen dira (mineralak ez)
    - Esekidurak
- Hipodermoklisia (500-1500 mL)
- Askapen iraunkorreko konprimituen edo pikorren jartzea

Forma farmazeutikoak

Konprimituen larruazalpeko administrazioa trokarrarekin

- Tokiko anestesia
- Ebakidura
- Trokarraren orratza pasa eta konprimitua sartu
- Josi

*Wikimedia Commons –en argitaratua “Creative Commons Attribution/Share-Alike License” lizentziarekin.
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Trocar.jpg>*

Larruazalpeko xurgapenean eragina duten faktoreak

- Farmakoaren eta forma farmazeutikoaren menpekoak
- Gaixoren fisiologiaren eta fisiopatologiaren menpekoak
- Besteak: tabakoa

Larruazalpeko xurgapenean eragina duten faktoreak

- Farmakoaren eta forma farmazeutikoaren menpekoak
  - Osagai aktiboaren disolbagarritasuna
    - Xurgapen abiadura handiagoa $\Rightarrow$ Likido interstizial urtsuan disolbagarriak diren sustantzien kasuan
  - PM
  - PKa
  - Banatze koefizientea
  - Garraiatzailea (urtsua ala oliotsua)
  - Esekidurak
    - Partikula tamaina

Larruazalpeko xurgapenean eragina duten faktoreak

□ Gaixoaren fisiologiaren menpekoak

■ Ehunaren konposizioa

□ Azido hialuronikoa (zementatzailea)

- Osagai aktiboa xurgatzeko zailtasuna
  - HIALURONIDASA sartzea handitzeko
  - Hialuronidasak infekzioak agertzea errazten du

■ Tokiko zirkulazioa (administrazio zona)

□ Irrigazio eta fluxu onak: xurgapen hobea

- Abiadura kontrolatu: hodi-zabaltzailea edo hodi-uzkurtzailea

■ Gorputzeko tenperatura

□ Tenperatura igotzean

- Basodilatazioa; eta biskositatea gutxitu
  - Farmakoaren disolbagarritasuna handitu
  - Kontrako eragina hotza ezarriz

■ Ariketa fisikoa

□ Odol fluxua eta xurgapena handitzen ditu

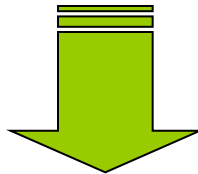
Larruazalpeko xurgapenean eragina duten faktoreak

Administrazio tokia

Xurgapen abiaduran ezberdintasunak

Sabelaldea > besoa > izterra > gluteoa

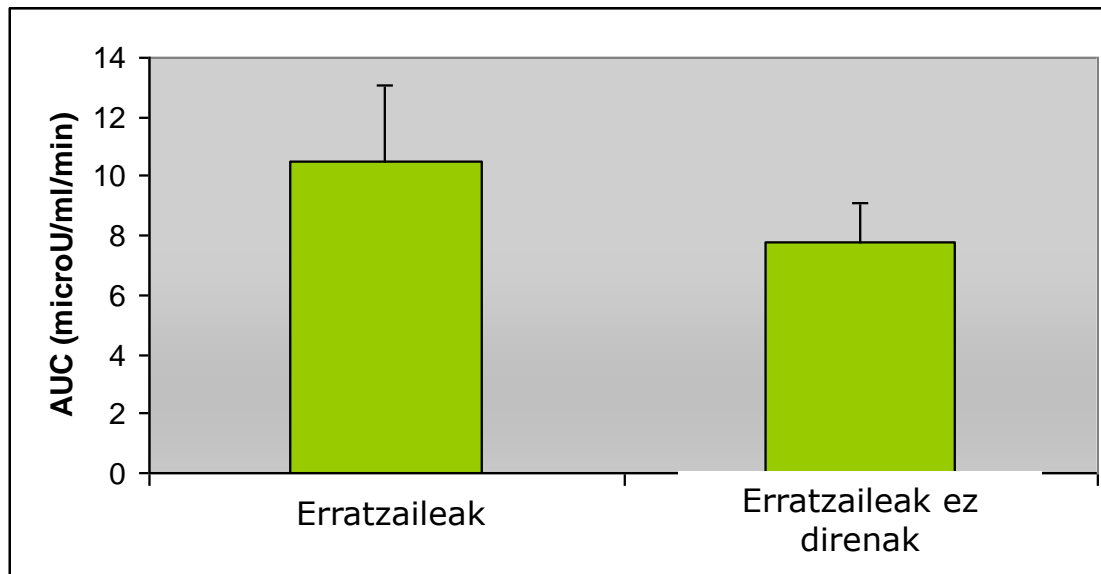

ERANTZUNAREN KONTROLEAN ALDAKORTASUNA

Larruazalpeko xurgapenean eragina duten faktoreak

Tabakoa

- Tabakoaren osagaiek hodol-uzkurdura sortzen dute, xurgapena gutxituz
- Erretzaileetan: insulina argitzapen baxuagoa

Iturri honetatik aldatua: Bott S, Shafagoj YA, Sawicki PT, Heis T. Horm Metab Res 2005;37:445-449

Tabakoaren eragina insulina kontzentrazioetan. Kurba azpiko azaleraren balioak paziente erretzaileetan eta erretzaileak ez direnetan

AUC: kurba azpiko azalera (ezberdintasuna estatistikoki esanguratsuak)

Indikazioak

- ❑ Xurgapen motela eta kontrolatua nahi denean
  - Gantz-panikuluaren baskularizazioa giharrarena baino baxuagoa da
  - Salbuespena: HEPARINA (gihar-barneko administrazioarekin lortzen den xurgapen bera lortzen da)
- ❑ Traktu gastrointestinala kontraindikatu dagoenean
  - intsulina, zaintza aringarriak...
- ❑ Xurgapena beste administrazio-bideetatik baino eraginkorragoa da
- ❑ Eragin parenteral mantendua nahi denean (depot)

Kontraindikazioak

- Asaldura baskular zapaltzailea duten gaixoak
- Larruazalpeko ehunean arazoak dituzten gaixoak :
  - Gantza
  - Erredurak
  - Gogortasuna
  - Tumefakzioa
- Behin eta berriz erabilitako zonak
- Eszipiente oliotsuan dituzten osagai aktiboak
- Osagai aktibo ezegokiak:
  - Kortikoideak (panatrofiak eragiten dituzte)

Arazoak

□ Lipodistrofiak

- Orratzen berrerabiltzeagatik
- Injekzio zonak ez txandakatzeagatik
- **Lipohipertrofia**
  - Gizonezkoak eta haurrak
- Lipoatrofia
  - Emakumezkoak eta haurrak

Consuelo Ibáñez Martí. "Creative Commons" lizentziarekin argitaratua.
http://www.madrimasd.org/blogs/salud_publica/2007/03/14/61273

Arazoak

- Nodulazioak edo oleomak (hanturazko arantzuna)
  - Eleidoma (landare-olioa): Erraz birxurgatu
  - Parafinoma (olio minerala): Ez da birxurgatzen
- Tokiko erreakzio alergikoak osagai aktiboarenganako edo eszipienteeenganako sentikortasunagatik

Wikispaces-en argitaratua "Creative Commons Attribution Share-Alike 3.0 License" lizentziarekin. <http://id12a.wikispaces.com/riesgos+de+la+electrost%C3%A1tica>

Larruazalpetik administratutako farmakoak

- HEPARINA
- INTSULINA
- ZAINZA ARINGARRIAK
- Bestelakoak:
  - Hazkuntza hormona
  - Ugalkortasun tratamenduak
  - EPO...

Larruazalpetik administratutako farmakoak

□ HEPARINAK

- Gatz sodiko bezala formulatzerakoan gihar-barneko administrazioarekin lortzen den xurgapen abiadura berdina lortzen da
- Larruazalpeko bidea erosoagoa (luzaroko tratamenduak)
- SABELALDEA gomendatzen da

Fotosimágenes.org web -orrian argitaratuak “Creative Commons” lizentziarekin. <http://www.fotosimágenes.org/heparina>

Larruazalpetik administratutako farmakoak

□ INTSULINA

- Diabetes mellitus
- Xurgapenean eragina duten faktoreak
  - Administrazio tokia
  - Ariketa fisikoa
  - Beroa
  - Tabakoa (hodi-uzkurdura)

Larruazalpetik administratutako farmakoak

Intsulinen kontrola

Gluzemia profilak

Jan aurreko gluzemia kapilarra : 80-120 mg/dl

Jan osteko gluzemia kapilarra : <180 mg/dl

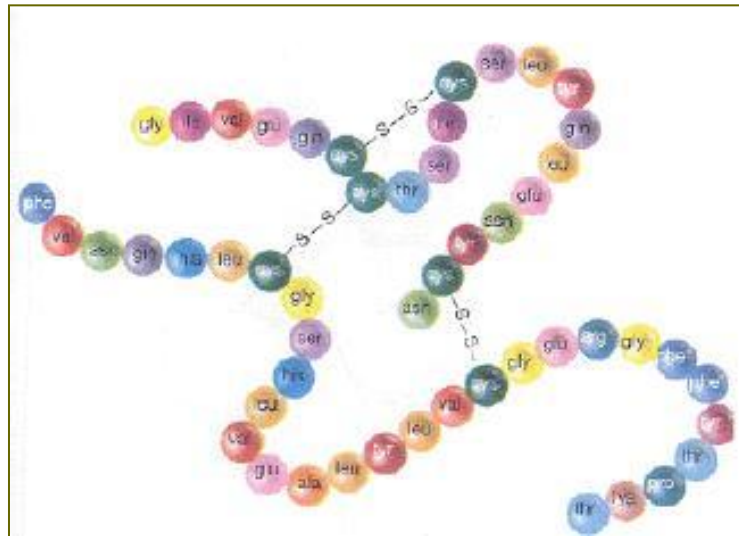
Hemoglobina glikosilatua (HbA1c)

Helburua: <7%

Intsulina

- 2 kate: A eta B
- Dimeroen eraketa
- Zink dagoenean hexameroen eraketa
- Monomeroak (biologikoaki aktiboa, xurgapena)

“Creative Commons Attribution Share-Alike 3.0 License” lizentziarekin argitaratua.
<http://masquimicaquealimentos.wikispaces.com/PROTE%C3%8DNAS>

Intsulina motak

---

1. Giza-intsulina

- Eragin azkarrekoak edo erregularrekoak (intsulina azkarra)
- Ertaineko eraginekoa edo NPH (Zink-protamina)

2. Intsulinareen analogoak

3. Nahasketak

Intsulina

INSULINAS HUMANAS BIFÁSICAS						
Tipo	Viales	Plumas				
		Sistema Pen®	Sistema FlexPen®	Sistema Innolet®		
Regular 30%/NPH 70%	Humulina 30:70 vial® 	Humulina 30:70 Pen® 		Mixtard 30 Innolet® 		
	Mixtard 30:70 vial®					
ANÁLOGOS DE INSULINA						
Tipo	Viales	Plumas				
		Sistema KwikPen®	Sistema FlexPen®	Sistema Innolet®	Sistema Optiset®	Sistema Solostar®
Aspart 30%/Aspart protamina 70%			Novomix 30 Flexpen® 			
Lispro 25%/Lispro Protamina 75%		Humalog Mix 25 KwikPen® 				
Lispro 50%/Lispro Protamina 50%		Humalog Mix 50 KwikPen® 				

AnestesiaR aldizkari elektronikoan argitaratua "Creative Commons Reconocimiento-NoComercial-CompartirIgual 3.0 Unported License" lizentziarekin. <http://anestesia.org/2010/%C2%BFque-sabemos-de-los-nuevos-analogos-de-insulina/>

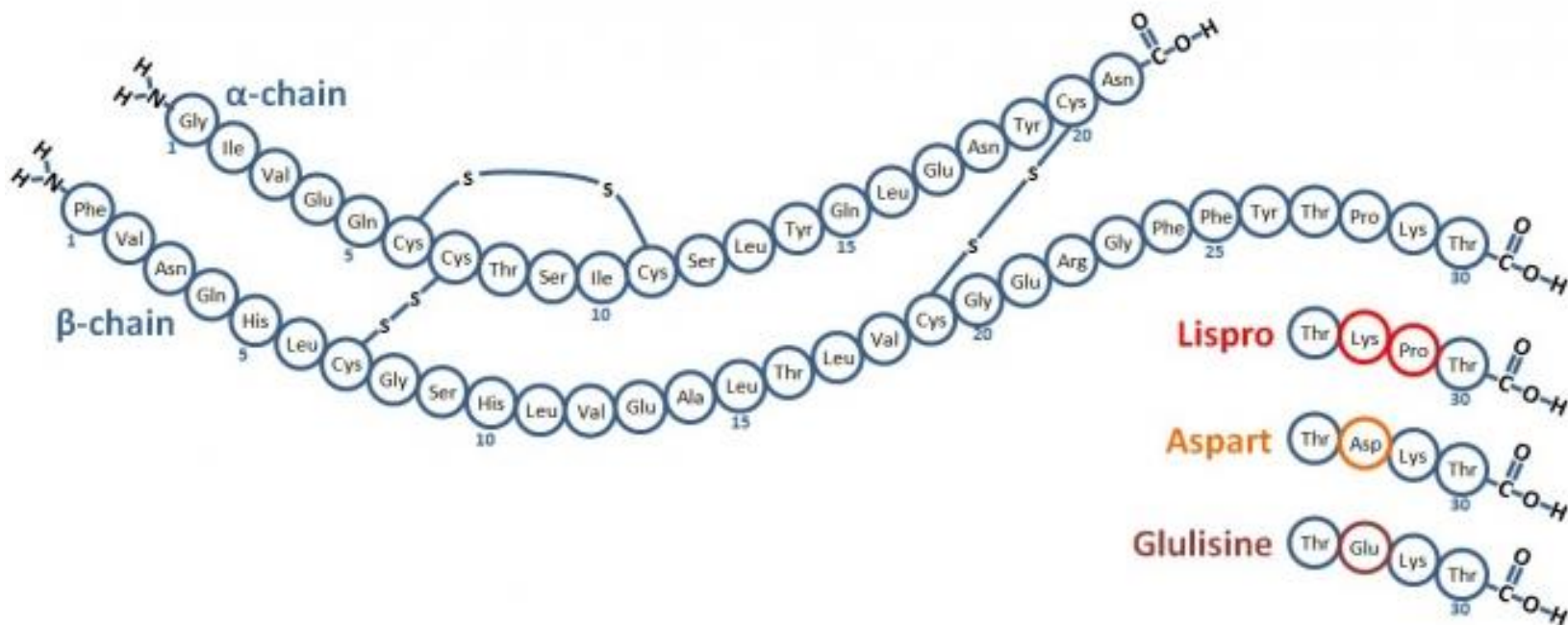
Intsulinareen analogoak

- ❑ Eragin azkarreko edo ultraazkarreko analogoak:
  - Lispro (B katearen 28-29. Aa: lisina-prolina)
  - Aspártica (B katearen 28. Aa : prolina $\Rightarrow$ aspartiko)
  - Glulisina:
    - B katearen 3. Aa : asparragina $\Rightarrow$ lisina
    - B katearen 28. Aa : lisina $\Rightarrow$ az. glutamiko
- ❑ Eragin moteleko edo ultramoteleko analogoak:
  - Glargina:
    - A21-eko asparragina $\Rightarrow$ glizina
    - B katearen NH₂an bi arginina
  - Detemir (giza-intsulinareen eratorri azilatua)

Intsulinareen analogoak

Eragin azkarreko intsulinareen eratorriak

“Creative Commons BY-NC-SA license” lizentziarekin argitaratua.
<http://www.diapedia.org/management/short-acting-insulin-analogues>

Intsulinareen analogoak

Eragin azkarreko intsulinareen eratorrien abantailak eta desabantailak

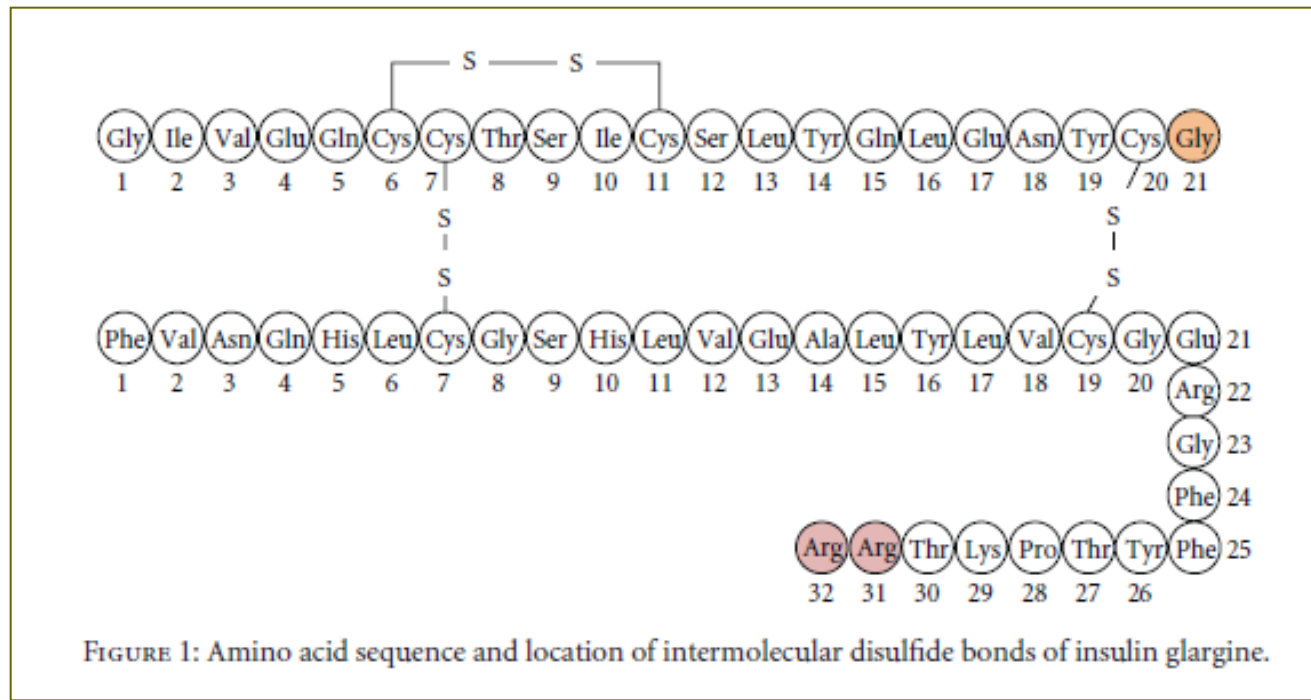
Tabla 2 Análogos de insulina rápida (lispro, aspártica, glulisina) al compararlos con la insulina humana regular

Ventajas	Desventajas
<ul style="list-style-type: none"> • Perfil de acción más parecido al de la insulina endógena en relación con la ingesta • Reduce los picos posprandiales de la glucemia • Reduce las hipoglucemias (nocturnas) • Mayor disminución de la HbA_{1c} en diabéticos tipo 1 • Más flexibilidad en los intervalos entre inyecciones y comidas	<ul style="list-style-type: none"> • Mayor precio • Puede requerir aumento en las dosis de insulina basal • Datos insuficientes de su efecto en niños < 6 años, tercera edad, embarazadas y en la lactancia • En regímenes de perfusión continua, posibilidad de desarrollo más rápido de cetoacidosis, si existe un defecto en la bomba de infusión continua • Seguridad y beneficios a largo plazo sin establecer

De Luis DA, Romero E. Semergen 2013;39:34-40

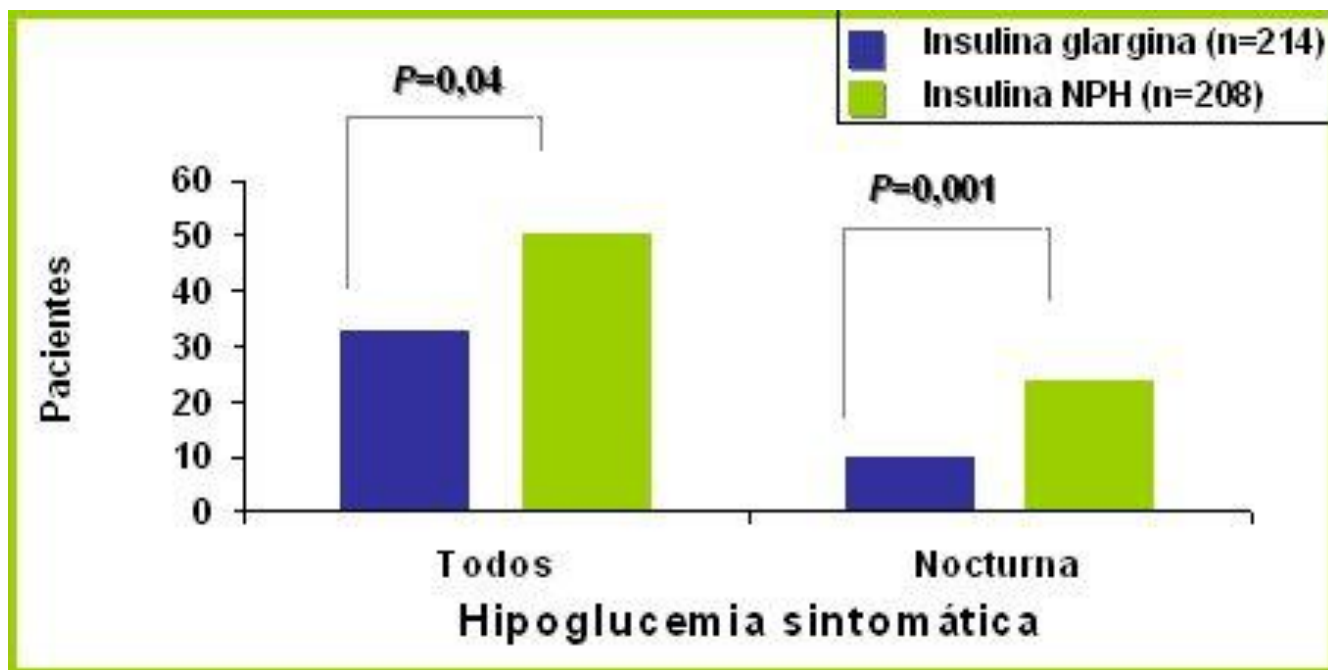
Intsulina Glargina

- pH 4: disolbagarriak
- pH 7,4: hauspeatu

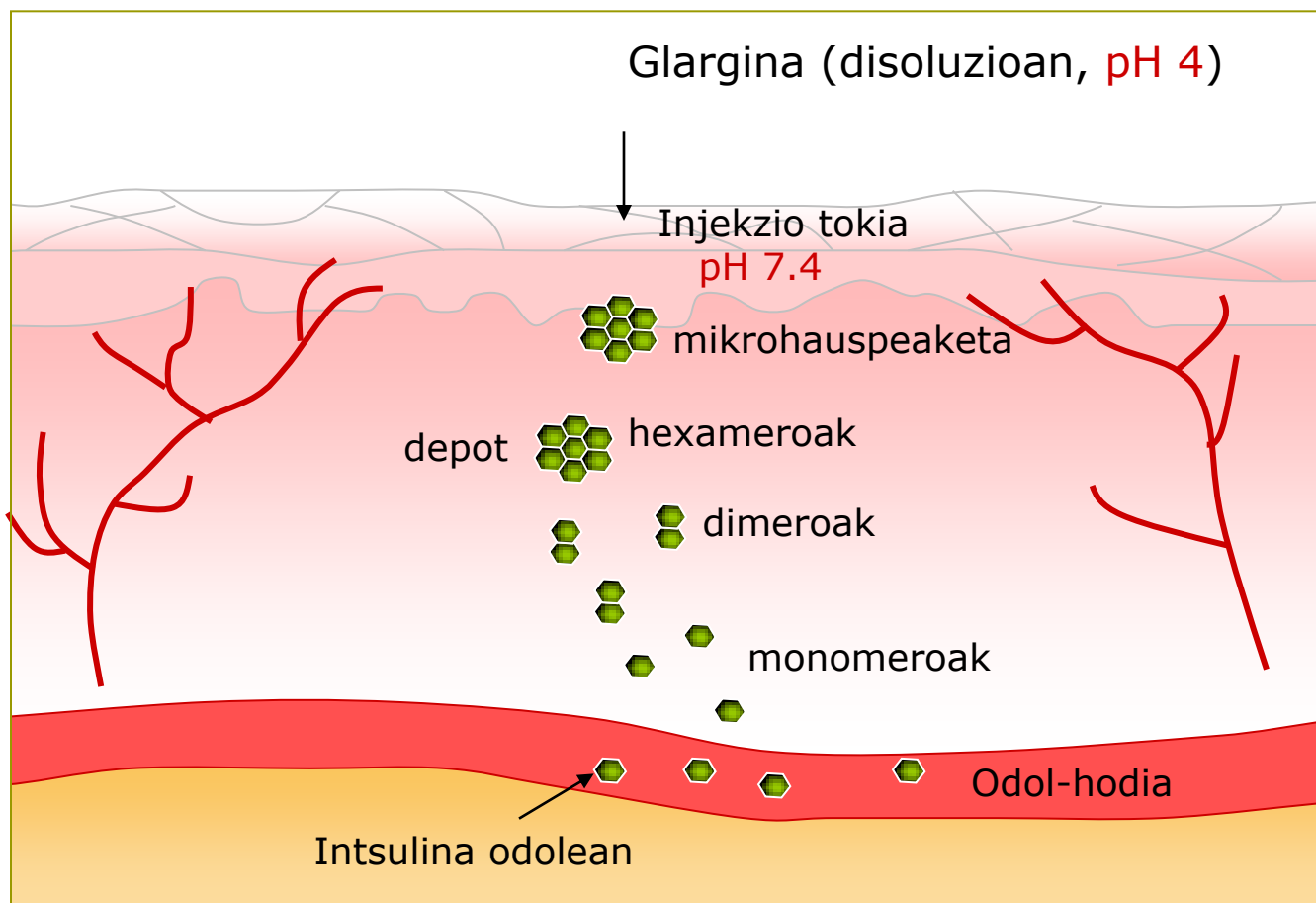
Uehata K, Anno T, Hayashida K, Motoyama K, Higashi T, Hirayama F, Ono N, Pipkin JD, Uekama K, Arima H. J Drug Deliv 2011:195146

Intsulina Glargina

Intsulina glarginarekin fase III-n egindako saioak: 2. motako DM duten gaixoak, jan aurretik lortzen duten gluzemia 6,7 mmol/L edo 120 mg/dL baino baxuagoa denean

Intsulina Glargina

Intsulina Detemir

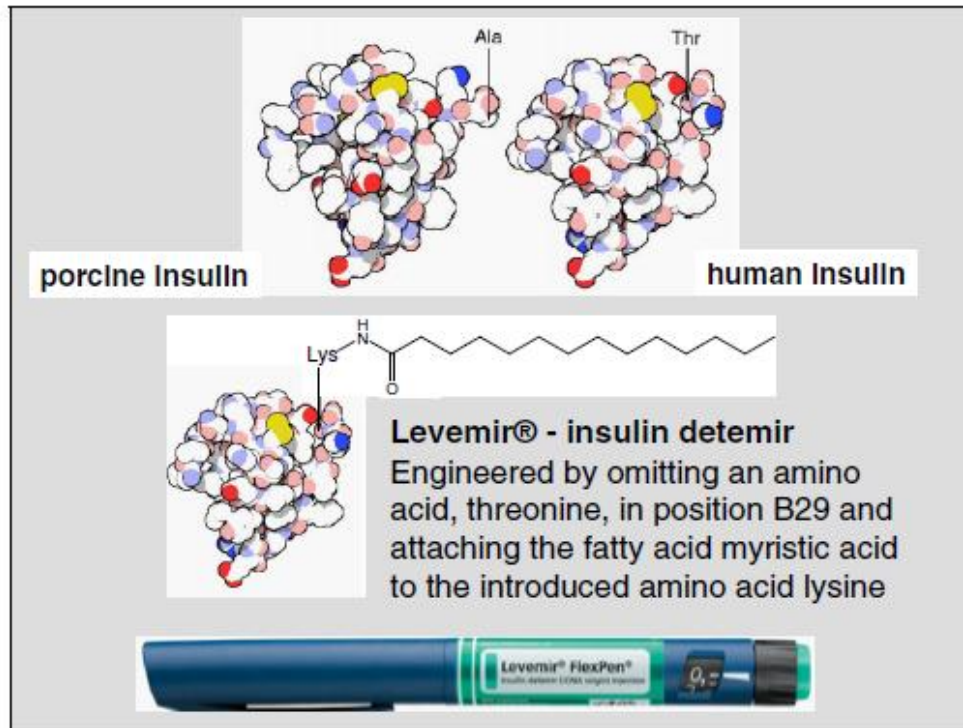

Fig. 18 Structures of porcine and human insulin as well as the albumin-binding derivative Levemir® (insulin detemir).

Intsulinareen analogoen farmakozinetika

Tabla 1 Farmacocinética de los diferentes tipos de insulina

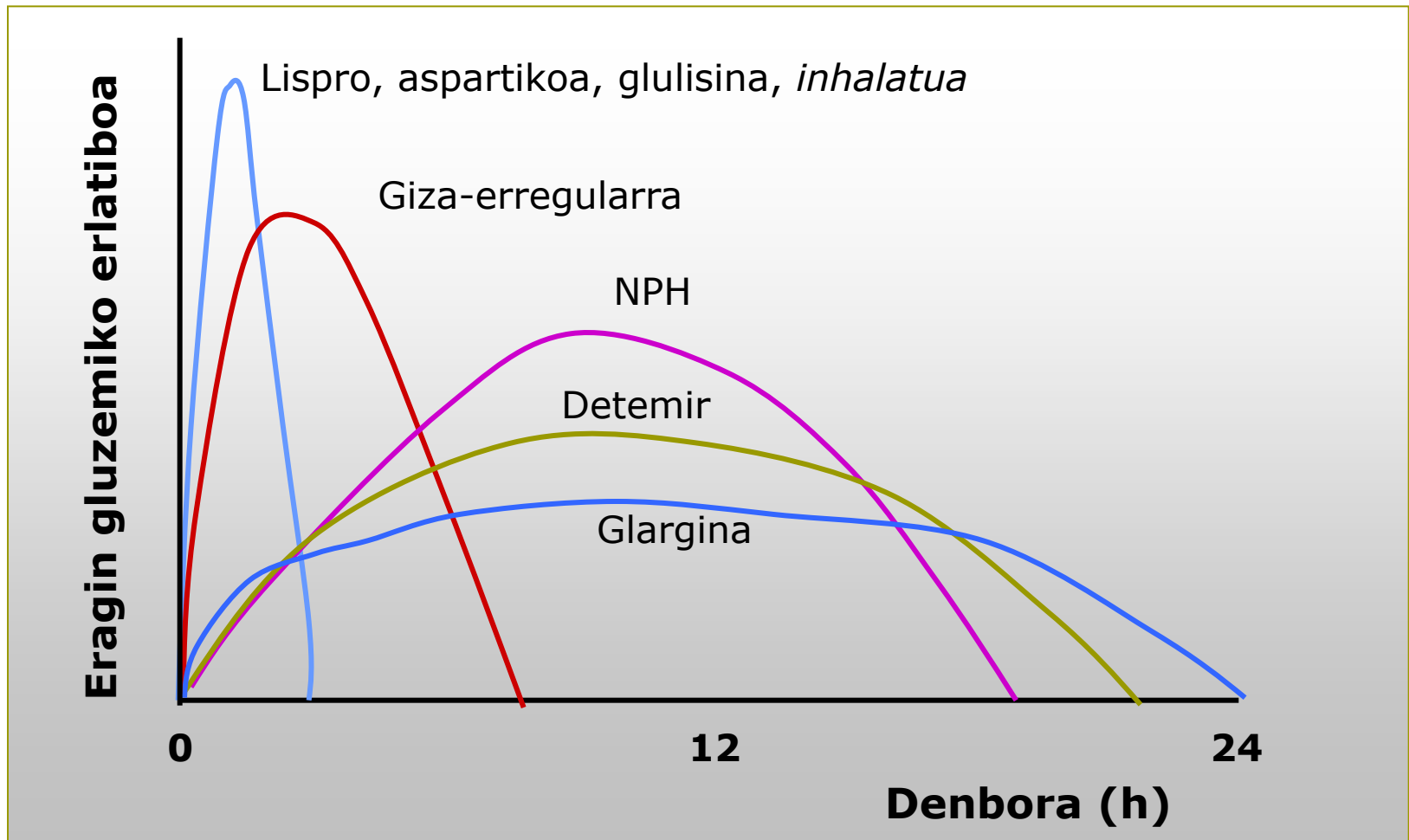
Tipos de insulina	Inicio de la acción	Acción máxima (h)	Duración de la acción (h)
<i>Humana regular</i>	30-60 min	2-4	5-7
Lispro	5-15 min	1-2	2-4
Aspártica	10-20 min	1-3	3-5
Glulisina	5-15 min	1-2	4-6
<i>NPH</i>	1-2 h	5-7	12-13
Glargina	1-2 h	^a	24
Detemir	1-2 h	^a	16-24

NPH: Neutral Protamin Hagedorn o isofana.

Fuente: tabla elaborada por los autores a partir de información técnica de diferentes tipos de insulina.

^a Insulina sin pico pronunciado de acción máxima.

Intsulinararen analogoen farmakozinetika

Intsulina-ponpak

---

*Mbbradford. Wikipedia Commons-en argitaratua "Creative Commons Attribution/Share-Alike License" lizentziarekin.
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Insulin_pump_with_infusion_set.jpg*

Intsulina-ponpak

Glukosa-kontzentrazioen monitorizazioa

Anhalt H, Bohannon NJV. *Diabetes Technol Ther* 2010; 12(S1): S-51–S-58

Larruazalpeko administrazioa zaintza aringarrietan

- Gaixoa autonomoa da, ez du ospitalizaziorik behar
- Erabilera erraza: familia eta zaintzaileak
- Pazientearen zaintza errazten du bere bizitokian bertan, Munduko Osasun Erakundearen (WHO) proposamenaren arabera
- Teknika ez oso erasokorra
- Farmako ezberdinak administratzeko aukera
- Albo-ondorio eta arazo gutxi
- Perfusio jarraitua ahalbidetzen du, maiztasunez egiten diren ziztadak ekidin

Larruazalpeko administrazioa zaintza aringarrietan

ERAGOZPENAK:

- Xurgapen gaitasuna gutxitu
- Shock egoeran ezin da erabili
- Ziztada egin behar den tokian asaldura edo arazo dermatologikoak badaude ezin da erabili
- Ustekabeko deskonexioak

Larruazalpeko administrazioa zaintza aringarrietan

Administrazio moduak

- Larruazalpeko perfusioa “boloetan”: tximeleta-bidezko kanalizazioa. Eragina gorabeheraka.
- **Perfusio jarraitua**: Eragin konstantea. Farmakoaren askapen abiadura uniforme da, bolo gehigarriak administratu daitezkeelarik.

Agrega2 Educación web-orrian argitaratua “Creative Commons” lizentziarekin.
http://agrega.educacion.es/buscador2/BuscarAvanzadoCU/MostrarResultadosImágenesPrepararRetornoDetalleImágenes.do?idioma=es&buscContenido=aguja&pagina=6&formato=&idODE=&recurso=&procesoCognitivo=&contexto=&edad=&autor=&diaPublic=&mesPublic=&anyoPublic=&c_s_secuencia=&valoracion=&enlaceTaxSel ec=&identificadorODE=es_20071227_1_5024486&tipoVisualiz=CON_IMAGENES&nodoDestino=&enlaceComuSelec=&tipoBusqueda=02&tipoLayoutBuscador=BUSC ADOR&idTesoro=&nomTesauros=&idTesoroSug=&nivelAgreg=&destinatarios=&keyword=&numeroResultados

Larruazalpeko administrazioa zaintza aringarrietan

“Boloak”

- Eragin etena
- Bolumen txikiak
- Min akutuarentzat eragin hobe
- Manipulazio gehiago
- Kostetxikiagoa

Larruazalpeko perfusioa

- Kontzentrazio plasmatico uniformeak
- Bolumen handiagoak
- Min akutuak eragina okerragoa
- Manipulazioak ekidin
- Farmakoen nahastu daitezke
- Kostetxikiagoa

Larruazalpeko administrazioa zaintza aringarrietan

□ Famako nagusiak:

- Morfina
- Hioszina
- Haloperidol
- Midazolam

□ Beste farmakoak:

- Metoklopramida
- Bupremorfina
- Dexametasona (ezin da nahastu)
- Ketorolako
- Fenobarbital
- Ondansetran